

Vidaus kontrolės svarba savivaldybėje, jos formavimas ir trūkumai

3-ojo audito departamento direktorė Regina Rudokienė

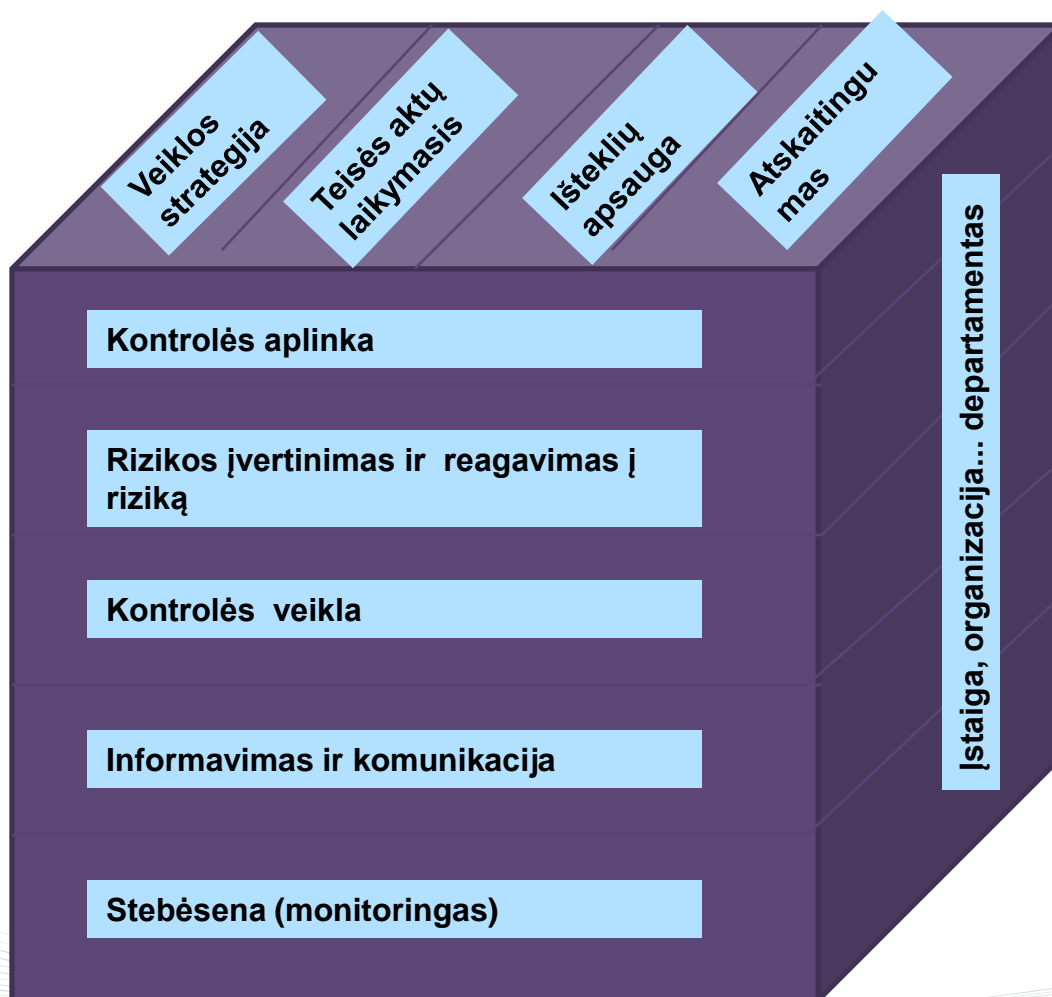
2015 m. spalio 13 d.

Savivaldybės administracija: tikslai, uždaviniai, funkcijos

- Savivaldybės administracijos tikslas - įgyvendinti teisės aktų nustatytas funkcijas kuo efektyviau tenkinant bendruomenės interesus;
- Savivaldybės administracija, vykdydama jai pavestus uždavinius, atlieka teisės aktų nustatytas funkcijas, įrašytas struktūrinių padalinių nuostatuose, kuriuos tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius.
- Savivaldybės administracija savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina;

Vidaus kontrolė pagal COSO

- COSO modelis ir jo elementai:

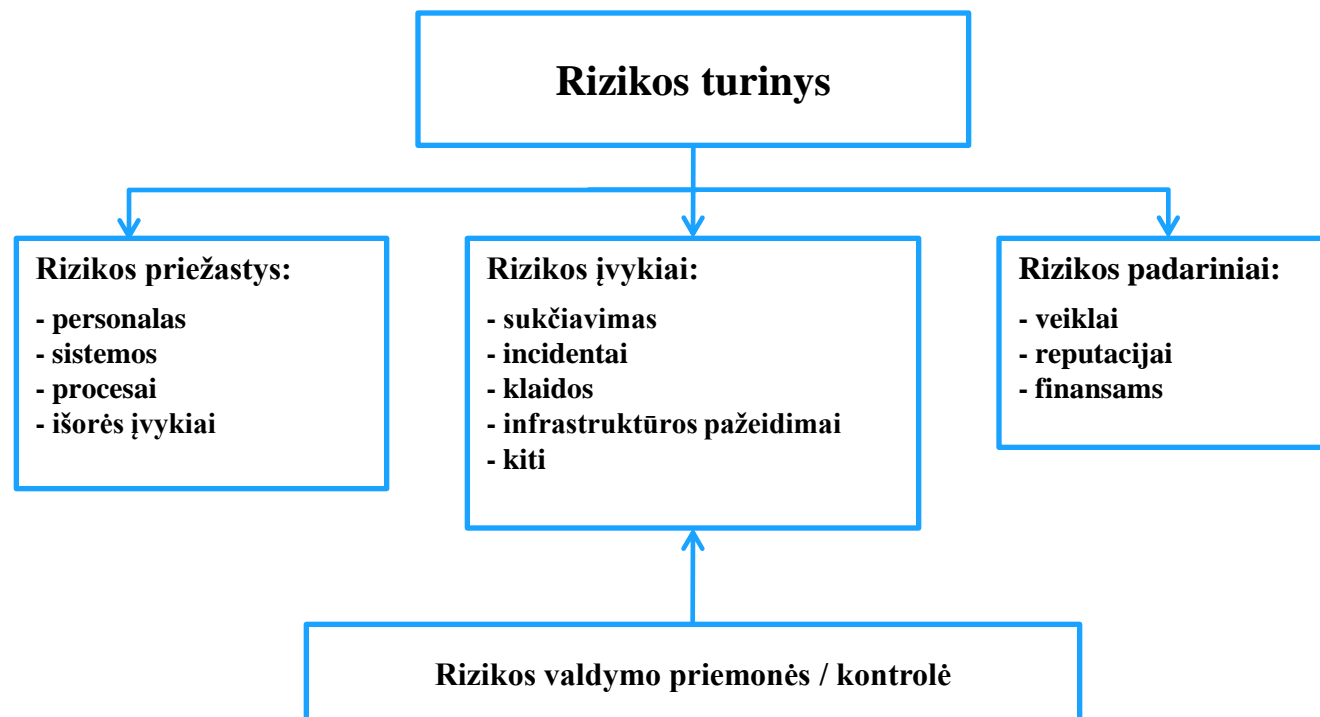
COSO. Kontrolės aplinka

- Vadovybės ir darbuotojų asmeninis požiūris į vidaus kontrolę;
- Kompetencijos siekis;
- Tonas “iš viršaus”;
- Organizacinė struktūra;
- Žmogiškųjų išteklių politika ir praktika.

COSO: Rizikos vertinimas

- Kiekviena organizacija susiduria su vidaus ir išorės rizika, kuri gali būti pavojinga organizacijos veiklai, todėl reikalinga nuolatinė rizikos analizė.
- Organizacija turi valdyti savo rizikas, tam, kad kontroliuotų savo veiklą ir pasiektų užsibrėžtų tikslų.
- Rizikos valdymas yra sistemingas kelias, kaip nustatyti, įvertinti ir suvaldyti platų spektrą finansinių, administracinių ir komercinių rizikų.

Mitas apie riziką – mes niekuo nerizikuojame, visada taip darėme.

Didėjantis vidaus kontrolės efektyvumas

Galimas atsakas į riziką

COSO: Kontrolės veikla

Kontrolės sistemos efektyvumas – tinkama (reikiama priemonė reikiamoje vietoje), funkcionuoti nuosekliai (neturi būti “pamiršta” išvykus darbuotojui), efektyvi sąnaudų požiūriu (įdiegimo kaina neturi viršyti gaunamos naudos), visapusiškai pagrįsta ir tiesiogiai susijusi su kontrolės tikslais.

COSO: Informavimas ir komunikacija

- Sandorių ir įvykių registravimas laiku ir tinkamas klasifikavimas;
- Informacijos indentifikavimas, kaupimas ir perdavimas tinkama forma ir nustatytu laiku;
- Informacinių sistemų teikiama informacija, sudaranti sąlygas priimti atitinkamus sprendimus, įgyvendinti įstaigos tikslus ir kontroliuoti veiklą (veiklos, finansinė, nefinansinė informacija);
- Informacijos tinkamumas, prieinamumas, pateikimas laiku ir aktualumas;
- Komunikacijos efektyvumas įstaigos viduje ir su išorės šalimis (apimanti visas sudėtines dalis ir visą struktūrą).

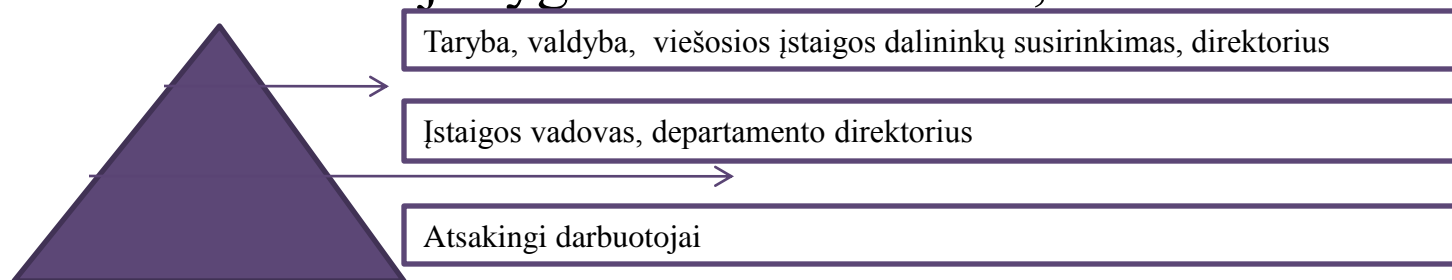
COSO: Stebėseną (monitoringą)

- Nuolatinė, apimanti valdymo ir priežiūros veiklą bei kitus veiksmus, darbuotojams atliekant savo pareigas; apimanti kiekvieną vidaus kontrolės komponentą ir veiksmus, nukreiptus prieš sistemos neekonomiškumą, nerezultatyvumą, neefektyvumą;
- Atskiri veiksmai įvertinus riziką.
- Stebėseną turi užtikrinti, kad į audito metu nustatytus faktus ir audito rekomendacijas būtų reaguojama tinkamai ir greitai.

Kas svarbu valstybiniam auditoriam

Vidaus kontrolės sistemos vertinimas:

- Vidaus kontrolės aplinka;
- Aukščiausiojo lygio vidaus kontrolė;

- Nustatytos vidaus kontrolės procedūros ir jų veiksmingumas;
- Vidaus auditorių atliktas darbas.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Mokinių maitinimo organizavimas:

- Nepaskirti atsakingi asmenys už maitinimo paslaugos sutarties vykdymo kontrolę;
- Nenustatytos kontrolės procedūros dėl esančio turto naudojimo;
- Nenustatytos kontrolės procedūros vykdant produktų tiekimo sutartis.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Investicijų planavimas:

- Nesukurtos vidaus kontrolės procedūros planuojant investicijas;
- Nepatvirtinta investicijų planavimo tvarka;
- Neužtikrinamas kompleksinis požiūris į vietinės reikšmės kelių plėtrą.

Investicinių projektų vykdymas:

- Nenumatytos procedūros viešųjų pirkimų ir sudarytų sutarčių vykdymo teisėtumui užtikrinti.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Dėl patikėjimo teise valdomo valstybės turto:

- Nebuvo kontroliuojama, ar privačios bendrovės moka nuomos mokesčius, už joms išnuomotą patikėjimo teise valdomą valstybės turtą.
- VK procedūros neužtikrino, kad valstybės turtas būtų nurašomas pagal teisės aktų reikalavimus;
- Savivaldybė 2014 m. patikėjimo teise valdė valstybės turtą, atiduotą pagal panaudą ne jos kontroliuojamai viešajai įstaigai;

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Dėl vidaus sandorių:

- Savivaldybės neturi vidaus sandorių sudarymo, paslaugų kainų apskaičiavimo tvarkos.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Dėl sirenų inventorizacijos:

- Netinkamai atlikta metinė inventorizacija neaptiko apskaitoje neužregistruotų gyventojų perspėjimui naudojamų sistemų.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Savivaldybės biudžeto planavimas ir vykdymas:

- Dėl nepakankamos vidaus kontrolės neįvykdžius teikiamų paslaugų pajamų plano, jis netikslinamas ir taip iškreipiami savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Dėl socialiai remtinų asmenų teisės į lengvatas:

- Savivaldybė nekontroliuoja ir neturi nustačiusi kontrolės procedūrų, ar socialiai remtini asmenys nepraranda teisės į lengvatas, kompensuojamas iš specialiosios valstybės paramos gyvenamiesiems namams, butams įsigyti finansavimo programos.

Audito metu nustatyti sisteminiai vidaus kontrolės trūkumai

Vidaus kontrolės trūkumai apskaitoje:

- Dėl investicijų į kontroliuojamus subjektus apskaitos;
- Dėl nuomos sutarčių vertinimo;
- Dėl turto nuvertėjimo;
- Dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo